

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Phileremi Palaeologi Monachi De Oratione Dominica Liber

Lardenoy, Martin de

Parisiis, 1673

Qui Es In Caelis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9892

18 *Phileremi Palaologi Monachi*
inquantum similes, in tantum re-
generante spiritu filij Dei: inquan-
tum autem dissimiles, in tantum
filij carnis & sæculi. Illinc ergo
peccare non possumus: Hinc verò,
si dixerimus quia peccatum non
habemus, nos ipsos decipimus,
donec totum transeat in adoptio-
nem, & non sit peccator, & quæ-
ras locum ejus, & non invenias.

QUIES IN CÆLIS.

^a Lib. 2.
^d e serm.
Domini
in monte
cap. 5.
^b Epist.
37. ante
med.

^a **I**D est, in sanctis & justis: non
enim spatio locorum contine-
tur Deus, ^b ita ut in dimidio mun-
di corpore sit dimidius, & in alio
dimidio dimidius, atque ita per
totum totus... Ita Pater, ita Fi-
lius, ita Spiritus sanctus, ita Tri-
nitas unus Deus. Neque enim
mundum inter se in tres partes
diviserunt, quas singulas singuli
implerent, quasi non haberet ubi
esset Filius aut Spiritus sanctus in
mundo, si totum occupasset Pater.
^c Non ita se habet vera incorporea,
immutabilisque divinitas. ^c Cogi-

^c Serm.
4. Paris.
cap. 11.
tom. 10.

de Oratione Dominica Liber. 19
tanti ergo tibi de Deo, occurrit aliqua fortasse in humanâ specie mira & amplissima magnitudo. Constituisti eam in conspectu cogitationis tuæ tanquam magnum aliquid, amplissimum, grande, ingentissimâ mole diffusum. Finisti alicubi? Si finisti, Deus non est. Si non finisti, facies ubi est? Cogitas molem, & ut membra distinguas, definis molem; aliter enim membra distinguere non potes, nisi moli dederis finem. Quid agis, stulta & carnalis cogitatio? Grandem molem fecisti, & tanto grandiore, quanto te putasti Deum amplius honorare. Addit alius unum cubitum, & fecit majorem.

^a Nec si augeas imaginatione cogitationis lucem solis quantum potes, sive quò sit major, sive quò sit clarior, millies tantum, aut innumerabiliter: Neque hoc est Deus. Nec sicut cogitantur Angeli, mundi spiritus cælestia corpora inspirantes, atque ad arbitrium, quo serviunt Deo, mutantes atque ver.

*a Lib. 8.
de Trinit.
cap. 2.*

*2ª Lid. 5.
de Trin.
cap. 1.*

20 *Philerei Paleologi Monachi*
santes : Nec si omnes , cū sunt
millia millium , in unum collati
unus fiant : Nec tale aliquid Deus
est. Nec si eisdem spiritus sine
corporibus cogites , quod quidem
carnali cogitationi difficillimum
est. ^a Sed cū in his etiam quæ
nostris corporalibus adjacent sen-
sibus , vel quod nos ipsi in interio-
re homine sumus , scientiā com-
prehendendis laboremus , nec suf-
ficiamus ; non tamen impudenter
in illa quæ supra nos sunt divina
& ineffabilia pietas fidelis ardescit,
non quam suarum virium inflat ar-
rogantia , sed quam gratia ipsius
Creatoris & Salvatoris inflammat.
Nam quo intellectu Deum capit
homo qui ipsum intellectum suum
quo cum vult capere , nondum
capit ? Si autem hunc jam capit ,
attendat diligenter , nihil eo esse in
suā naturā melius , & videat utrum
ibi videat ulla lineamenta forma-
rum , nitores colorum , spatiosam
granditatem , partium distantiam ,
molis distensionem , aliquas per

locorum intervalla mōtiones, vel
quid ejusmodi. Nihil certē isto-
rum invenimus in eo, quo in na-
turā nostrā nihil melius invenimus,
id est, in nostro intellectu quo sa-
pientiam capimus quantum capa-
ces sumus. Quod ergo non inve-
nimus in meliore nostro, non de-
bemus in illo quærere quod longē
melius est meliore nostro: ut sic
intelligamus Deum, si possumus,
sine qualitate bonum, sine quan-
titate magnum, sine indigentia
creatorem, sine situ præsentem,
sine habitu omnia continentem,
sine loco ubique totum: ^{a Epi^l.} ne quasi ^{57. an. 82}
spatiosa magnitudine opinemur ^{med.}
Deum per cuncta diffundi, sicut
humus, aut humor, aut aër, aut
lux ista diffunditur (omnis enim
hujusmodi magnitudo minor est
in sui parte quàm in toto); sed
ita potius, sicuti est magna sapien-
tia, etiam in homine cujus corpus
est parvum: & si duo sint sapien-
tes, quorum sit alter corpore gran-
dior, neuter sapientior, non est il-

22 *Phileremi Patologi Monachi*
la in maiore maior, minor in mi-
nore, aut minor in uno quàm in
duobus; sed tanta in hoc, quanta
in illo, & tanta in unoquoque,
quanta in utroque: neque enim si
æqualiter sunt omninò sapientes,
plus sapiunt ambo quàm singuli.

^a *Ibid.*
inf.

^b *Ibid.*
inf.

1. Cor. 3.
16.

^a Verùm illud est multò mirabilius,
quòd cùm Deus ubique sit totus,
non tamen in omnibus habitat;
non enim omnibus dici potest
quod ait Apostolus: ^b *Nescitis*
quia templum Dei estis, & Spiritus
Dei habitat in vobis? Unde è
contrario de quibusdam idem di-
cit: quisquis autem spiritum Chri-
sti non habet, hic non est ejus.
Quis porrò audeat opinari, nisi
quisquis inseparabilitatem penitus
Trinitatis ignorat, quòd in aliquo
habitare possit Pater & Filius, in
quo non habitat Spiritus sanctus;
aut in aliquo Spiritus sanctus, in
quo non Pater & Filius? Unde fa-
tendum est ubique esse Deum per
divinitatis præsentiam, sed non
ubique per in habitationis gratiam:

de Oratione Dominica Liber. 23.
propter hanc enim habitationem
ubi proculdubio gratia dilectionis
ejus agnoscitur, non dicimus,
Pater noster qui es ubique, cum
& hoc verum sit; sed, *Pater noster* Matth.
5. 9.
qui es in cælis, ut templum ejus
potius in oratione commemore-
mus, quod & nos ipsi esse debe-
mus, & in quantum sumus, in
tantum ad ejus societatem & ado-
ptionis familiam pertinemus. Si
enim populus Dei nondum factus
æqualis Angelis ejus adhuc in istâ
peregrinatione dicitur templum
ejus: quanto magis est templum
ejus in cælis ubi est populus Ange-
lorum, quibus aggregandi & coæ-
quandi sumus cum finitâ peregrina-
tione quod promissum est sumpse-
rimus? Cum igitur qui ubique est,
non in omnibus habitet, etiam in
quibus habitat non æqualiter habi-
tat. Nam unde est illud quod Eli-
fæus poposcit, ut dupliciter in eo
fieret spiritus Dei qui erat in Eliâ? 4. Reg.
2. 9.
Et unde in omnibus sanctis alij aliis
sanctiores, nisi abundantius haben-

24 *Phileremi Paleologi Monachi*
do habitatorem Deum? Quomodo
ergo verum suprà diximus quòd
Deus ubique sit totus, quando in
aliis est ampliùs, in aliis minùs? Sed
non est negligenter intuendum
quod diximus in seipso esse ubi-
que totum. Non ergo in eis, quia
alij plus eum capiunt, alij minùs.
Ideo enim ubique esse dicitur,
quia nulli parti rerum absens est:
Ideo totus, quia non parti rerum
partem suam præsentem præbet,
& alteri parti alteram partem,
æquales æqualibus, minori verò
minorem, majorique majorem.
Sed non solùm universitati crea-
turæ, verùm etiam cuilibet parti
ejus totus pariter adest: hique ab
eo longè esse dicuntur qui peccan-
do dissimillimi facti sunt; & hi ei
propinquare, qui ejus similitudi-
nem piè vivendo recipiunt; sicut
rectè dicuntur oculi tanto esse ab
hâc luce longiùs, quanto fuerint
cæciores: quid enim tam longè est
à luce quàm cæcitas, etiamsi lux
præsto sit, atque oculos perfundat
extinctos?

de Oratione Dominica Liber. 25

extinctos? ^a Et quid multisteneor? ^{a Serm.}
Vita corporis anima est: vita ani- ^{18. de}
mæ Deus est. Spiritus Dei habitat ^{verb. Ap.}
in animâ, & per animam in cor- ^{cap. 6.}
pore, ut & corpora nostra tem-
plum sint Spiritus sancti quem ha-
bemus à Deo. Venit enim Spiritus ^{1. Cor. 6.}
sanctus ad animam nostram, quia ^{15.}
Charitas Dei diffusa est in cordi- ^{Rom. 5.}
bus nostris per Spiritum sanctum ^{5.}
qui datus est nobis: & totum pos-
sidet qui principale tenet. In te
quippe illud principatur quod me-
lius est. Tenens Deus quod me-
lius est, id est, cor tuum, mentem
tuam, animam tuam, profectò per
meliores possidet & inferiores,
quod est corpus tuum. ^b Ecce de ^{b Tract.}
animâ loquebar. Anima est, etsi ^{19. in}
non sit sapiens: Etsi non sit iusta, ^{Ioan. an-}
anima est: Etsi non sit pia, anima ^{te mediū.}
est. Aliud illi ergo est, esse ani-
mam; aliud verò esse sapientem,
esse iustam, esse piam. ^c Aliud est ^{c Ibid.}
enim in animâ, unde corpus vivifi- ^{inf.}
catur; aliud, unde ipsa vivificatur.
Melius quippe est quàm corpus;

C

26 *Phileremi Paleologi Monachi*
 sed melius quàm ipsa est Deus. Est
 ergo ipsa, etiamsi sit insipiens, in-
 justa, & impia, vita corporis. Quia
 verò vita ejus est Deus, quomodo
 cùm ipsa est in corpore, præstat il-
 li vigorem, decorem, mobilitatem,
 officia membrorum: sic cùm vita
 ejus Deus in ipsa est, præstat illi sa-
 pientiam, pietatem, justitiam, cha-
 ritatem. Aliud est ergo quod præ-
 statur corpori de animâ; aliud quod
 præstatur animæ de Deo. Vivificat
 & vivificatur. Mortua, vivificat,
 sed ipsa non vivificatur.^a Quomo-
 do moritur caro amissâ animâ quæ
 vita est ejus; sic moritur anima
 amisso Deo, qui vita est ejus.
^b Nihil potentius istâ creaturâ quæ
 mens dicitur rationalis: nihil hâc
 creaturâ sublimius. Quidquid su-
 pra istam est, jam creator est.^c Non
 facit animam beatam nisi unus
 Deus. Participatione Dei fit beata.
 Non participatione sanctæ animæ
 fit beata infirma anima: nec parti-
 cipatione Angeli fit beata sancta
 anima: sed si quærit beata esse in-

^a Tract.
 47. in
 Ioan.
 med.

^b Tract.
 23. in
 Ioan. ar-
 temed.

^c Ibid.
 sup.

de Oratione Dominica Liber. 27

firma anima, quærat unde beata sit
sancta anima. Non enim beatus ef-
ficeris ex Angelo tu; sed unde An-
gelus, inde & tu. Veritate nam- <sup>a Lib. 2.
de libero
arb. cap.
19.</sup>
que atque sapientiâ quæ communis
est omnibus, omnes sapientes &
beati fiunt, inhærendo illi. Beati-
tudine autem alterius hominis non
fit alter beatus: quia & cum eum
imitatur ut sit, inde appetit beatus
fieri, unde illum factum videt, illâ
scilicet incommutabili communi-
que veritate. Neque prudentiâ cu-
jusquam fit prudens alius; aut for-
tis fortitudine, aut temperans tem-
perantiâ, aut justus justitiâ hominis
alterius quisquam efficitur: sed
coaptando animum illis incommu-
tabilibus regulis luminibusque vir-
tutum, quæ incorruptibiliter vi-
vunt in ipsâ veritate sapientiâque
communi: quibus & ille coaptavit,
& fixit animum, quem istis virtuti-
bus præditum sibi ad imitandum
proposuit. <sup>b Epist.
222. post
meda</sup> Porro si vita ipsa præ-
cipuè vivit, quâ vivit omne quod
vivit; recale obsecro, quas dicat

C. ij

a Tract.
23. in
Ioan. post
init.

b In Psal.
70. can.
2. post
init.

scriptura divina animas mortuas. Profectò inuenies injustas, impias, infideles. ^a Insinuauit nobis, animam humanam, & mentem rationalem, quæ inest homini, non inest pecori, non vegetari, non beatificari, non illuminari nisi ab ipsâ substantiâ Dei. ^b Mortui sunt omnes infideles: omnes iniqui corpore vivunt, sed corde extincti sunt. Qui autem suscitât mortuum secundum corpus, reddit eum luci huic videndæ, & huic aëri ducendo: non autem suscitator ejus ipse illi lux & aër est. Incipit videre quemadmodum videbat antea. Anima non sic exsuscitatur. Anima enim exsuscitatur à Deo, quamquam & corpus exsuscitetur à Deo. Sed Deus quando exsuscitât corpus, mundo reddit: quando exsuscitât animam, sibi reddit. Si recedat aër mundi istius, moritur corpus: si recedat Deus, moritur anima. Cùm ergo animam suscitât Deus, nisi adsit qui suscitauit, suscitata non vivit. ^c Ipsa est enim

c Ibid.
inf.

de Oratione Dominica Liber. 29
gratia ejus , ut resuscitet , & sit
nobiscum. ^a Nam resuscitationem ^{a Tract.}
animarum ex substantiâ suâ Pater ^{23. in}
facit per substantiam Filij quâ illi ^{Ioan. fin.}
æqualis est : animæ quippe fiunt
participes illius incommutabilis lu-
cis , non corpora. ^b Dictum est, quod ^{b Epist.}
mortui sepeliant mortuos suos : & ^{22. ante}
ibi intelliguntur etiam iniquæ ani- ^{fin.}
mæ non esse sine aliquâ vitâ ; non ^{Luc. 9.}
enim aliter ex eis possent corpora ^{60.}
vivere nisi qualicumque vitâ , quâ
omniñò animæ carere non possunt,
unde immortales meritò vocantur:
non tamen ob aliud amissâ justi-
tiâ dicuntur mortuæ , nisi quia &
animarum , licet immortaliter qua-
licumque vitâ viventium verior &
major vita justitia est , tanquam vi-
ta vitarum , quæ cùm sunt in cor-
poribus , etiam ipsa corpora viva
sunt , quæ per seipsa vivere ne-
queunt. Quapropter si animæ non
possunt nisi etiam in seipsis utcum-
que vivere , quia ex eis vivunt &
corpora , à quibus deserta moriun-
tur : quanto magis vera justitia

C iij

30. *Phileremi Palæologi Monachi*
 etiam in seipsâ vivere intelligenda
 est, ex quâ sic vivunt animæ, ut
 hâc amissâ mortuæ nuncupentur,
 quamvis quantulacumque vitâ non
 desinant vivere. Ea porro justitia
 quæ vivit in seipsâ, proculdubio
 Deus est, atque immutabiliter vi-
 vit. Sicut autem hæc, cum sit in
 seipsâ vita, etiam nobis fit vita cum
 ejus efficimur utrumque participes.
 Ita cum in seipsâ sit justitia, etiam
 nobis fit justitia cum ei cohærendo
 justè vivimus; & tanto magis mi-
 nusve justî sumus, quanto magis
 illi minusve cohæremus. Unde
 scriptum est de unigenito Filio Dei,
 cum sit utique Patris sapientia at-
 que justitia, & semper in seipso sit,
 quod factus sit nobis à Deo sapien-
 tia, & justitia, & sanctificatio,
 & redemptio, ut quemadmodum
 scriptum est, qui gloriatur, in Do-
 mino gloriatur. Est planè ille sum-
 mus Deus vera justitia, vel ille ve-
 rus Deus summa justitia, quam
 profecto esurire & sitire, ea nostra
 est in hâc peregrinatione justitia; &

1. Cor. I.
30.

Ibid. v.
31.

albid.
inf.

quâ postea saturari, ea nostra est in
æternitate plena justitia. Non ergo
Deum nostræ justitiæ similem co-
gitemus; sed cogitemus nos potiùs
tantò similiores Deo, quanto esse
poterimus ejus participatione ju-
stiores. Si ergo cavendum est ne
nostræ justitiæ similem putemus
Deum, quoniam lumen quod il-
luminat, incomparabiliter excel-
lentius est illo quod illuminatur:
quanto magis caveri oportet ne ali-
quid inferius & quodammodo de-
coloratius eum esse credamus quàm
est nostra justitia.^a Neque enim a Lib. 15.
de Trin.
cap. 4. divinorum librorum tantummodò
auctoritas esse Deum prædicat:
sed omnis quæ nos circumstat, ad
quam nos etiam pertinemus, uni-
versa ipsa rerum natura procla-
mat habere se præstantissimum
conditorem; qui nobis mentem ra-
tionemque naturalem dedit, quâ
viventia non viventibus, sensu
prædita non sentientibus, intelli-
gentia non intelligentibus, immor-
talia mortalibus, impotentibus

32 *Phileremi Palaeologi Monachi*
potentia, injustis iusta, speciosa
deformibus, bona malis, incorru-
ptibilia corruptibilibus, immuta-
bilia mutabilibus, invisibilia visi-
bilibus, incorporalia corporalibus,
beata miseris præferenda videamus.

^a Lib. 2.
de libro
Arb. cap.
12.

^a Quapropter nullomodo negave-
ris esse incommutabilem veritatem,
hæc omnia quæ incommutabiliter
vera sunt continentem, quam non
possis dicere tuam vel meam, vel
cujusquam hominis, sed omnibus
incommutabilia vera cernentibus,
tanquam miris modis secretum &
publicum lumen præsto esse ac se
præbere communiter. ^b Nec jam
illud ambigendum est, incommu-
tabilem naturam quæ supra ratio-
nalem animam sit, Deum esse, &
ibi esse primam vitam, & primam
essentiam, ubi est prima sapientia.

^b Lib. de
verâ Re
lig. cap.
31.

^c Lib. 15.
de Trin.
cap. 4.

^c Ac per hoc, quoniam rebus crea-
tis creatorem sine dubitatione præ-
ponimus, oportet ut eum & sum-
mè vivere, & cuncta sentire atque
intelligere; & mori, corrumpi,
mutarique non posse, nec corpus

esse, sed spiritum omnium poten-
tissimum, justissimum, speciosissi-
mum, optimum, beatissimumque
fateamur. ^a Cui dicimus, Pater <sup>a Epist.
222. mcd.</sup>
noster qui es in cælis; non quia ibi
est, & hîc non est, qui præsentia
incorporeâ ubique est totus: sed
quia in eis habitare dicitur, quo-
rum pietati adest; & hi maximè in
cælis sunt, ubi etiam nostra con-
versatio est, si nos os nostrum vera-
citer sursum cor habere respon-
deat. ^b Et accommodatissima ista <sup>b Lib. 2.
de serm.
Dominian
monte
cap. 5.</sup>
similitudo est, ut spiritualiter tan-
tum interesse videatur inter justos
& peccatores, quantum corpora-
liter inter cælum & terram. Cujus
rei significandæ gratiâ, cùm ad ora-
tiones stamus, ad orientem con-
vertimur unde cælum surgit, non
tanquam ibi sit Deus, & quasi cæ-
teras mundi partes deseruerit qui
ubique præsens est non locorum
spatiis, sed majestate potentiæ: sed
ut admoneatur animus ad naturam
excellentiorem se convertere, id
est, ad Dominum, cùm ipsum

34 *Phileremi Palaologi Monachi*
corpus ejus quod est terrenum, ad
corpus excellentius, id est, ad cor-
pus cæleste convertitur. Convenit
etiam gradibus religionis, & plu-
rimùm expedit ut omnium sensi-
bus, & parvulorum & magnorum
benè sentiatur de Deo. Et ideo qui
visibilibus adhuc pulchritudinibus
dediti sunt, nec possunt aliquid in-
corporeum cogitare, quoniam ne-
cesse est ut cælum præferant ter-
ræ, tolerabilior est opinio eorum,
si Deum quem adhuc corporaliter
cogitant, in cælo potiùs credant
esse quàm in terrâ; ut cùm ali-
quando cognoverint dignitatem
animæ cæleste etiam corpus exce-
dere, magis eum quærant in animâ
quàm in corpore etiam cælesti; &
cùm cognoverint quantum distat
inter peccatorum animas, & justo-
rum, sicut non audebant eum ad-
huc carnaliter sapere, eum in
terrâ collocare, sed in cælo; sic po-
stea meliori fide vel intelligentiâ
magis eum in animis justorum
quàm in peccatorum requirant.

Rectè ergo intelligitur quod dictum est, Pater noster qui es in cælis, in cordibus justorum esse dictum, tanquam in templo sancto suo: simul etiam ut qui orat, in se quoque ipso velit habitare quem invocet. * Hæc si pro viribus nostris ^{a Epist.} quantum Dominus adjuvit, ritè ^{57. fin.} tractavimus: quando Deum ubique præsentem, & non spatiis distantibus quasi aliquâ mole vel distensione diffusum, sed ubique totum cogitare te extendis; averte mentem ab omnibus imaginibus corporum quas humana cogitatio volvere consuevit: non enim sic sapientia, non justitia, non sic denique charitas cogitatur, de quâ scriptum est: *Deus charitas est.* ^{1. Ioan: 4. 8.} Cùm verò habitationem ejus cogitas, unitatem cogita congregationemque sanctorum, maximè in cælis; ubi propterea præcipuè dicitur habitare, quia ibi fit voluntas ejus perfectâ eorum in quibus habitat obedientiâ: deinde in terrâ, ubi ædificans habitat domum suam, in fine sæculi dedicandam.